

Ob tej priliki izda odbor spominsko knjigo, kjer bode zabilježen početek in razvoj „Cesarja Frančiška Jožefa I. jubilejne ustanove za učiteljske sirote na Kranjskem“ z imenikom vseh onih, ki so kaj darovali za ustanovo ter z imenikov učiteljev in učiteljic, ki bodo sodelovali pri gori omenjenem koncertu.

V praznovanje petdesetletnice cesarjevega vladanja izide v posebni knjigi „Ustavoznanstvo“, ki ga priobčuje „Učit. Tovarš“ in katero je spisal prof. Fr. Orožen.

Podrobnosti objavimo pravočasno.

Viribus unitis!

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“:

Juraj Režek, predsednik; Janko Likar, podpredsednik; Engelbert Gangl, tajnik; Frančišek Őrnagoj, blagajnik; Jakob Dimnik, urednik; Luka Jelenc, Ivan Krulec, Lovro Letnar, Anton Razinger, odborniki.

Poziv slovenskemu in istrsko-hrvatskemu učiteljstvu.

Slavni občinski zastop deželnega stolnega mesta Ljubljane je dovolil šolskemu muzeju naše „Zaveze“ za tekoče leto 200 gld. podpore. Ker se je postavila ta točka v proračunu med redne potrebščine, je gotovo, da nam je vsaj tolika podpora zajamčena tudi v bodoče. Ker nima muzej lastnih prostorov, je položen s to velikodušno podporo temeljni kamen za obstanek muzeja. Upamo, da nam dovolijo nekaj podpore tudi posamezni deželni zbori slovenskih pokrajin,*) naše posojilnice in hranilnice in naposled gotovo tudi visoko naučno ministerstvo.

Muzej se bo otvoril letos ob priliki X. glavne skupščine naše „Zaveze“ v proslavo in trajen spomin na cesarjevo 50letnico. Z ozirom na to, da ni v ljubljanskih mestnih šolah za sedaj zaradi prenapolnjenih razredov najti primerne prostora, se bodo morali najeti prostori za muzej v privatni hiši, kjer se bodo hranile vposlane stvari. Zaradi lepšega in boljšega pregleda in zaradi slavnostne

*) Visoki deželni zbor kranjski je že dovolil 1100 gld.

„Zakaj bi se ne učil v dobri šoli?“ mi je odgovoril. „Ne vem — zakaj, a Tavčar mi prija bolj, kot vsi drugi naši pripovedniki. Rad iztikam po pripovednih naših listih, da najdem tu in tam duševno dete Tavčarjevo. Prečitam vsak njegov spis z zanimanjem, saj najdem povsod nekaj posebnosti, ki so znak Tavčarjeve muze, ki ga izdado, ne da bi čital ob povesti imena pisateljevega. Őal, da nimam teh povesti skupaj v knjigi. Da imam denarja, kakor ga nimam, bi jih zbral sam pod eno streho (to so namreč platnice.) Kako bi se lepo čitalo: Zbrani spisi dr. Ivana Tavčarja . . .“

No, kakor bi znal Tavčar, kako je hrepenel moj prijatelj po njegovih zbranih povestih, jih je začel zbirati, in pred kratkim smo prejeli že II. zvezek.*)

Da ti ustrezem, prijatelj moj, ki ti je menda že zamrlo veselje do pisateljstva, a ne do tobaka in vina — prav tako kakor meni — ti pišem te vrstice, da zveš,

*) Povesti. Spisal dr. Ivan Tavčar. II. zvezek. V Ljubljani. Založil pisatelj. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1897. Strani 310. Cena: 1 gld. 20 kr., 1 gld. 50 kr. ali 2 gld. 10 kr. Pis.

otvoritve se bodo pa razstavili vsi predmeti v velikih počitnicah v prostorih II. mestne deške ljudske šole na Cozjovi cesti v Ljubljani. Tako se bo prakticiralo toliko časa, dokler ne bo zgrajena mestna osemrazredna deklška šola, v kateri so nam obljubljeni brezplačni prostori. Ko bomo pa dospeli do zgradbe konvikta, takrat bo pa treba misliti na to, da dobi muzej stalne prostore v njem. Za sedaj se moramo pač zadovoljiti s tem, kar nam je na razpolago ter računati z razmerami, v kakoršnjih se nahajamo. „Iz malega zraste veliko“, in kakor je šolski muzej „Pestalozzyaneum“ v Curihu zrastel v teku let iz neznatnega početka v mogočen pedagoški zavod, ki je dandanes v čast in ponos švicarskemu učiteljstvu, tako zraste lahko tudi iz slovenskega šolskega muzeja mogočno drevo, ki bo rodilo lep sad nam in potomcem našim ter pričalo o stanovski zavednosti sedanjega slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva. Ob enem bo pa ta naš muzej najlepši in najtrajnejši spomenik, ki ga je mogla postaviti „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ v proslavo na plodonosno 50letno vladanje Njih Veličanstva presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I.

V ta namen je treba resne volje, vstrajnosti in pridnosti ter združenih moči vsega slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva. V to ime: Bog daj srečo in svoj blagoslov!

Podpisani direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ vabi vse slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo, da začne na podstavi programa, ki smo ga objavili v I. letošnji številki obeh slovenskih učiteljskih listov, pošiljati pripravljene stvari za muzej mestnemu učitelju Jakobu Dimniku v Ljubljani.

Na delo torej! Na resno in vstrajno delo!

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“:

Luka Jelenc l. r.,
t. č. predsednik.

Fran Luznar l. r.,
t. č. blagajnik.

Dragotin Česnik l. r.,
t. č. tajnik.

kako sodim Tavčarjeve povesti, ki so zbrane v drugem zvezku.*)

Otok in Struga, V Karlovcu, Valovi življenja, In vendar —!, Tat, Gospod Ciril, Čez osem let, Soror Pia — to so stari naši znanci in znanke večinoma že izza cve-toče dobe Dunajskega Zvona.

V teh povestih in novelah srečavamo ljudi, kakoršnjih je malo ali pa nič na živem svetu. Čudni ljudje so to! Kar govore, je tako neprirodno, pretirano, polno besedi, a prazno jedra — vendar poslušamo radi tak govor, ker se nam prilega kot mehka, kipeča pesem, ki privre iz polnega, čutečega srca. In značaji teh ljudi so pisani z gorkim čutom, najsi niso vzeti vsi naravnost iz realnosti, ali da rečemo bolje — iz življenja. Ta gorki čut pisateljev, ki je vanj namakal prav gostokrat pero, obdaja vse osebe njegovih povesti kakor nekak opojen, sladak vonj, ki polni zrak ob vedrem pomladanskem jutru, da nas navdaja tajna, neumevna sladkost v odprti prirodi.

*) O prvem zvezku glej „Učit. Tov.“ I. 1897., str. 57. Pis.